

ئاكام و ئامانجەكانى جەنگى چوار سالەى تىرۆرىزم

دەبى جى بىكەين بۇ كۆتايى ھىنان بەم جەنگى بەر بەرىيە؟

(بەشى يەكەم)

ئاسۇ كمال تەموزى 2005

تەقىنەۋەكانى ئەندەن جارىكى تر پارچەكاندىكى دىنيا بوو بەرامبەر بەگەۋرەترىن و ترسناكتىن جەنگى ئەم سەردەمەدا، جەنگى تىرۆرىزم. نىزىك بە چوار سال جەنگى تىرۆرىزمى نيوان ئەمريكا و ئىسلامى سىياسىدا تىپەر دەبىت و بەبى ۋەستان خەلكى مەدەنى جىهان لە بەغداد و كابول و قدس و ھەولېرەۋە تاكو نيويوك و لندن و مەدرىد و مۇسكۇ بەردەوام دەبنە قوربانى. ھەر رۇژەى جىگايەكى ئەم جىھانە دەبىتە مەيدانىكى شەرى ئەم دووقوتبەى جەنگى تىرۆرىزمە. ئايندەيەك بۇ كۆتايى ھاتنى ئەم پىشېركى تىرۆرىستىيە نابىنرېت. ھەردوو بەرەى ئەم شەپە دواى ھەر وىرانكارى و كوشتارىكى خەلكى ۋادەى تۆلە و بەردەوامى زىاتر لەسەر ئەم شەپەيان دەدەن و ئايندەى ژيان ۋەئەمىيەتى سەرجمە خەلكى دىنيا دەخەنە بەردەم خەتەرى زىاترەۋە. ئەبەرامبەر ئەم ئايندە تارىكەدا چوار سالە خەلكى دىنيا توشى سەرەگىژە بوە و ھەوسارى بەرېوى ئەم دووقوتبە تىرۆرىستىيەى بەو نارەزايەتتە ملىۋنىيەنە نەگىراۋە كە لەسەر جادەكانى ئەندەن و پارىس و برلېن و مۇسكۇ و قاھىرە و لوبنان و سەدى و زۇر شوينى تىرى دىنيا بەرامبەر بە شەپە يەك لەدواى يەكەكانى ئەمريكا و ھېرشە تىرۆرىستىيەكانى ئەلقاعىدە كراۋە.

تەقىنەۋەكانى ئەندەن بەھىندەى 11 سېتامبەر بۇ سەر فېر و زەينى كۆمەنگاي غەرب كارىگەرى داناۋە و بەتايىبەت خەلكى مەدەنى لە ئەۋروپا و لە خودى بەرتانىادا. خەلكىك كە نەفەرت و نارەزايەتى خۇيان بەرامبەر بە 11 سېتامبەر و تىرۆرىزمى ئىسلامى دەرېرى و ئەھمان كاتدا دژ بە سىياسەتى عەسكەرتارىيەتى ئەمريكا لە دىنيادا بوون و دژ بە شەپرى عىراق بوون. پىرسىارى گەۋرە ئىستا لەلەى ئەم خەلكە دروست بوۋە و دەيانەۋىت بزانن خۇيان دەتوانن چى بىكەن بۇ پاراستنى ئايندە و ئەمىيەتى خۇيان؟ دروست بوونى ئەم پىرسىارە نىشانەى نارازى بوون لە سىياسەتى حىكومەتى بوش و بىلېرە و گەرانى عەمەلىيە بە شوين رېگاچارەيەكى تردا بۇ كۆتايى ھىنان بەم جەنگى تىرۆرىزمە.

داۋى چوار سال ئەم جەنگە تىرۆرىستىيەى تەنھا لە عىراقدا نىزىك بە 30 ھەزار بونەتە قوربانى و دىنيا ھەموو لە حەزەيەك توشى شەلەلى نەفسى دەكا و نائومىدى بەئايندەى لەئاستى جىھانى و كۆمەلەيەتتە دروستكردە. تەبلىغاتى جەنگى دەورانى 11 سېتامبەر ناتوانى لەگەل ھەر روداۋىكى تىرى ئەم چەشەندا ئىتر خەلكى مەدەنى لە غەربدا فرىوبىدا و پىشتوئىيان پىتوندى بىكاتەۋە لەسايەى شىعارى "جەنگ ، جەنگ ، تا سەركەۋتن". ئەم جەنگە چىتر پاساۋ ھەئناگرېت و خەلك دەيەۋىت ئەم ۋەزىيەتە كۆتايى پىبىت.

ئەۋەى ئىستا ئەم بزوتنەۋەيەى خەلكى دىنيا بەرامبەر بەم جەنگى تىرۆرىزمە دەبىت بىخاتە رۋو ، تىورى و ستراتىژ و شىعارەكانى بزوتنەۋەكەيەتى بەرامبەر بە ھەردوو بەرەى ئەم شەپە. لە دەورانى 11 سېتامبەر و شەپرى عىراق و تەقىنەۋەكانى ئەندەندا نارۋوشنى و يەكلانە بىنېنى كىشەكان و دىارى نەبوونى شىعار و ستراتىژ و رېرەۋى عەمەلىيە نارەزايەتتەكان ، ئەۋ ھاتنە مەيدانە ملىۋنىيەنەى جەماۋەرى بىئاكام ھىشتەۋە. خەتى چەپى "دژى ئەمريكايى" كارى دروستكردنى سەرنىشىۋايەك بوو لەناۋ خەلكدا بەرامبەر بە ئىسلامى سىياسى ۋەك قوتبىكى ئەم جەنگى تىرۆرىستىيە و ئىستا

له روداوی له ندهندا دهبینن که سوسیالیست ورکه SWP چوڼ به پاساوهینانهوه بو تاوانکارانی نیسلا می 7 ته موز و مه حکوم نه کردنی هم کاره تیروریستییه هم بهر یه به هیڅ دهکات و وهکو دوستی " دژنی نه مریکایی " خوی مامه نهی له گهل دهکات و بهم کاره هم خه ته و "هاوپه یمانیه تی دژنی شهر" هکلی توشی بنهست بوه و چیتز ناتوانیت قابلی هیچ جوړه نارپه زایه تیته کی خه لک بیت و دهکوه ویته لاهه. له لایه کی تریشوه نه حزابی لیبرانی بورژوازی که هم بزوتنه وهی دژنی شهر دا بوون له دوا ی 4 سال له شهر نه مانه خیریکیان ده ستگیر نه بوو له و خوه له واسینه به سیاسه تی دژنی شهر وه بو کو کردنه وهی دهنگی هه ئبژاردنه کان یا خود منافه سه ی ناوخوی نه وروپا و کیشهیان له گهل نه مریکادا ، وه نیستا ناتوانن وه لایمی نه و پرسپارانهی خه لک بده نه وه که رادیکالانه تر ده یانه ویت هم و مزعیه یه ته بگورن.

که واته نه و قانبه تیوری و فکریانه و نه و ستراتیژ و شیعارانه چین که ده توانیت وه لام به حهره که تی نه مړوی خه لک و بهر یه مه ده نیه تی دنیا بداته وه بو ربه ربه وونه وهی جهنگی تیروریزم؟ منصور حکمت له روداوی 11 سپتامبر دا بنه ما فکری و سیاسیه کانی هم حهره که ته ی باسکر دوه ، که پیویسته دوا ی چوار سال له و روداوه به سه ریاند ا بچینه وه و بزاین له و بنه ما دروستانه وه چ سیاسه ت و نه خشه و شیعاریکی هم دهرویه ده توانن دیاری بکه ین. نه مه کاریکه که کومونیزمی کریکاری ده بیت وه که نه ریککی جیهانی ده ست به جی وه لایمی پین بداته وه و به هه مان شیوه ی ده ورانی 11 سپتامبر هه وئی خوی بو ده خاله تکر دن هم مه سه له چاره نوس سازه جیهانیه دا بدات و کاریگری خوی له سر نه و بزوتنه وه نارپه ی بهر یه مه ده نیه تی دنیای نه مړو دابنی و خه تی سیاسی پیندا و له مه یدانه سه راسه ری و محلیه جیا جیاکانیدا تاکتیکی دروست بداته ده ستی و رابه ری بکات. کوتایی هینان بهم جهنگی تیروریزم کاری نیمه یه .

جهنگی تیروریزم ، شهری دهسه لاته

نیمه ته فسیریککی جیا وازمان له جهنگی تیروریزم دا بده ده ستوه له جیگای نه و پرو پاگه نده جهنگیه ی که له لایه ن دوو بهر یه شهره که وه ، واته نه مریکا و نیسلا می سیاسی خرابوه ری . هم جهنگه نه له سر دیموکراسی یه وه و نه له سر گپرانه وهی قودسه . نه نامانجی له ناوبردنی تیروریزم ، نه له ناوبردنی عه سکه رتاریه تی نه مریکا . نه مه شهر ی مان و نه مانی نیوان نه مریکا و نیسلا می سیاسی ذیبه . هم جهنگه له سر دهسه لاته .

نه مریکا هه ده فی هم شهره سه پاندنی بالاده ستی عه سکه ری و سیاسی خویه تی له دنیای دوا ی شهر ی ساردا . بیانوی 11 سپتامبر ی به کار هینا تا کو ناویک بو هم شهر ی دهسه لاته بدوزیته وه . هه ربویه جهنگی تیروریزم نه گهل نه گهل نیسلا می سیاسیشدا لایه نی عه سکه ری شهره که ی نیشاند ابیت ، به لام لایه نه سیاسی و نابوریه کانی هم شهر ی دهسه لاته له به رامبر نه وروپا و له ناوچه کانی روزه لاتی ناوه راست و وولاتانی پیشوی یه کیتی سؤقیه ت و زور شوینی تری دنیا دا ده بینن . نمایشی عه سکه ری و شهر ی نه فغانستان و دواتر عیراق له پیناوه سه پاندنی هم بالاده ستیه عه سکه ری یه نه مریکا له ناستی دنیا و ناوچه جیا جیاکاندا بوه و ناچار کردنی نه وروپا و روسیا و چین بهم بالاده ستیه ی نه مریکا . شهر له گهل نیسلا می سیاسی له روزه لاتی ناوه راستا ، له عیراق ، فه له ستین ، نیران ، لوبنان ، مصر و نه فغانستان ، به شیک هم شهر ی دهسه لاته یه . نه مریکا خوی هم نیسلا می سیاسیه ی دژنی سؤقیه ت و به شیک له حکومت و دهسه لاته کانی ناسیونالیزمی عه رب په روه رده کرد و کردنی به به شیک له ته رکیبه ی سیاسی ناوچه ی روزه لاتی ناوه راست . به دوا ی کوتایی هاتنی شهر ی ساردا و به سوود و مرگرتن له و بن به ست و نه زمه یه ی ربه ربه ی به دیلی حکومتی و نابوری و کیشه کانی وولاتانی عه ربی بوه و به تاییه ت مانه وهی کیشه ی فه له ستین و شهر ی یه که می نه مریکا و عیراق ، بزوتنه وهی نیسلا می سیاسی مه جانی دهرکه وتن و هاتنه مه یدانی بو په یدا بوو . له پال نه مانه شدا مانه وهی جمهوری نیسلا می نیران وه که ره مز و پشتیوانه ی دهسه لاتداریتی نیسلا می سیاسی له ناوچه که دا ، بهم پینه ستراتیژی نیسلا می سیاسی رووی کرده خوسه پاندنی له ریگای تیروره وه و

فشاردانان له سهر نه مریکا و غه رب بو قبولکردنی دهسه لاتداریتی نه م بزوتنه وهییه . 11 سپتامبر وه لایمی نیسلا می سیاسییه به کیشه کانی پیش 11 سپتامبر . دریزه پیدان و دووباره بونه وهی چوارسانی رابردووی نه م پیشبرکی تیروزیستانه یه یه ته قانده وهی شوینه گشیه کان و له شکرکیشه کان ، وه لایمه کانی نه م دوو به ره یه نه م به یه کتری . جهنگی تیروزیزم ، شه ری ریك نه که وتنی تا نیستای به رژه وهنده کانی نه م دوو به ره یه یه . نه م کیشه کیشیکه سیاسی یه به لام هه ردوولا سوورن له سهر بردنه پیشه وهی به ریگای عه سکه ری و شه ری تیروزیستی . نه م نه و ته فسیره پایه یه یه که ده بیت نه م جهنگی تیروزیزمه له ناستی نه فکری عمومی و له ناو خه نکدا جی بکه ویت . به بی نه م ناتوانیت ته فسیراتی سهر نیسلیوینه ری تری وهك شه ر له دژی "نه وانه ی به های دیموکراسی غه ربی " له ناوده به ن، یا خود "نه وانه ی وولاتانی نیسلا میان داگیرکردوه " ناتوانیت له تیگه یشتنی واقعیه تی نه م شه ری دهسه لاته نزیکمان بخاته وه و ریگه له وه بگریت که ببینه قوربانی لایه کیان له پیناو سهرکه وتنی لایه که ی تریاندا .

نیستا دوی چوار سال نه م شه ری دهسه لاته به کوئی گه یشتوه و چ ته جروبه یه که نه م جهنگی تیروزیزمه وه رگراوه ؟ کاریگه رییه ناوچه یی و جیهانیه کانی نه م جهنگه چی بوه ؟ ناینده ی نه م شه ره بو کوئی ده چیت ؟ ده لیلی بن به ستی ریگا چاره ی عه سکه ری نه مریکا له عیرا قدا چیدایه ؟ نه م جهنگی تیروزیزمه چ خزمه تیکه به نه زمی نوئی جیهانی نه مریکا کردوه ؟ نیسلا می سیاسی چ ناینده یه کی له به رده مدایه ؟ دوی شه ری عیراق نیسلا می سیاسی له نیوان نیرهاب و حکومت کردندا به ره و کوئی ده چیت ؟ کیشه ی فه له ستین و ناینده ی به رده م نیسلا می سیاسی له لوپان و فه له ستیندا چی یه ؟

نه مانه به شیک له و پرسیارانه ن که له ناکامه کانی نه م چوارساله دا ده بیت سهرنجیان بدریتی تا کو بزانیته چاره نویسی جیهان که به م ریزه وی جهنگی تیروزیزمه دا چی یه و نه وزاعی سیاسی مه رکه زه کانی نه م جهنگه به ره و کوئی ده چیت ؟

نه گه ره نه وه مان قبول بیت که نه م شه ری دهسه لاتی نیوان نه م دوو به ره یه یه و هه موو نه و پرسیارانه ی سهره وه ناکامی جورا و جوریان لیده که ویتته وه که ناینده ی سیاسی له ناستی جیهانی و ناوچه ییدا دیاری دهکن ، که واته ده بیت وه لایمی بزوتنه وهی ناره زایه تی خه لکی مه دهنی نه مریوی دنیا ش به شوین ناکام کردنه وهی نه و هه ولانه وه بیت که نه م جهنگی له پینا ویدا به ریپاکراوه و دریزه ی پی ده دریته . کوتایی هیئانی شه ر هه رچه ند ناما نجیکه بو رزگارکردنی خه لک له ده ست نه م تیروزیزمه به لام به بی کوتایی هیئان به م سیاست و دهسه لاته ی تیروزیزم به دوا یه وه ناتوانیت نیه به شوینیک بگه یه نیته . کوتایی هیئان به سیاست و دهسه لاتداریتی نه مریکا و هاویه یمانانی و سیاست و دهسه لاتی نیسلا می سیاسی ، کوتایی هیئان به بالاده ستی نه م حکومت و بزوتنه وانه ی نه زمی نوئی جیهانی دوی جهنگی سارده . وه لامدانه وه به جهنگی تیروزیزم ، وه لامدانه وه یه به و کیشانه ی نه م جهنگی دروست کردوه و له سهری دهژی . هه ربویه هه رچون نه م شه ره ، وهك شه ری نیو دوو وولات و حکومتی دیاریکراو نییه که به رده می سهاره ت و وه زاره ته کانی بگری و سهرجاده یان لی بگریت و به م پی یه شه ریکه جیهانی ته قلیدی نییه ، هه ربویه شیوازی خه باتیش دژی شیوازیکی ته قلیدی نییه . شه ر دژی سهرچاوه کانیا نه ، شه ر دژی دهسه لاته کانیا نه ، خه باته له پیناو سه پاندنی حه لی عادیلانه بو کیشه چاره سهرنه کراوه کانی ناوچه که ، کوتایی هیئان به داگیرکاری عیراق ، دامه زانی ده ولته تی فه له ستین ، ده ستکوتا کردنی نیسلا م و نیسلا می سیاسی له سیاست و ژنیانی کومه لایه تیدا ، هتد . نه م کوتایی هیئان یان شکست پی هیئانی نه خسه خویناویه کانی نه زمی نوئی نه مریکایه ، شکست پی هیئان و کوتایی هیئانی نه خسه جه هه نه میه کانی تیروزیزمی نیسلا می یه . نه م شه ریکه له دژی دهسه لاتی هه ردوو به ره ی تیروزیزم و بو کوتایی هیئان به دهسه لات و جهنگی تیروزیزم . نه م نه خسه و ستراتیژ و شیعا ری دروست و دیاریکراوی ده ویت که وه لامدانه وهی کیشه که له ناستی جیهانی و محلیدا بیت وه نه خسه و ستراتیژی جیهانی و ریزه ستنیکه جیهانی پیویسته .

دریزه ی هه یه ..